בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6585-11-26

לפני:	כבוד השופטת יעל וילנר כבוד השופט אלכס שטיין כבוד השופטת רות רונן
העותר:	אורי זכאי
	נ ג ד
המשיבים:	1. הרבנות הראשית 2. הרב הראשי האשכנזי לישראל
	עתירה למתן צו על תנאי
בשם העותר:	בעצמו

פסק-דין

השופטת רות רונן:

בעתירה שלפנינו התבקשנו להורות לרב הראשי האשכנזי (להלן: הרב הראשי) להשיב לפניית העותר אשר ביקש שיחווה את דעתו בשאלות בדבר "כשירותם ההלכתית" של מתמודדים שונים בבחירות לכנסת ה-26 לכהן בתפקידים בכירים בכנסת ובממשלה. וזאת – במטרה המוצהרת למנוע מחברי כנסת מסיעות מסוימות להצביע לגורמים המוזכרים במכתבו, בדרך של הפעלת לחץ עליהם מצד הרב הראשי וגורמים נוספים.

1. מהעתירה על נספחיה עולה כי העותר, המגדיר עצמו כחילוני, פנה ביום 23.9.2026 לרב הראשי במספר שאלות בענייני הלכה. בתוך כך ביקש העותר לקבל את חוות דעתו של הרב הראשי בשאלה האם מותר לחברי כנסת שומרי תורה ומצוות לתמוך במינויים של חברי כנסת מסוימים למילוי תפקידים בכירים בממשלה ובכנסת, וזאת חרף התנהלותם אשר עומדת, כך נטען, בסתירה ל"דרישות ההלכה" ממי שמבקש להיות מנהיג ציבור.

2. ביום 5.10.2026 נמסר לעותר מענה מטעם הרב הראשי, בו הובהר כי אין באפשרותו להשיב על שאלותיו, שכן בהתאם להוראות הלשכה המשפטית על הרב הראשי להימנע מהבעת דעה בנוגע לאישים פוליטיים אשר העמידו את עצמם לבחירת הציבור. בתגובה למענה זה, שלח העותר מכתב נוסף לרב הראשי, בו ביקש לדעת את

זהות הלשכה המשפטית שהנחתה את המשיב שלא להיענות לשאלות מסוג זה, וכן ביקש שהרב הראשי יבהיר האם הנחיות הלשכה המשפטית גוברות על הציווי ההלכתי ללמד תלמידים תורה. על מכתב זה לא קיבל העותר מענה.

3. עקב היעדר מענה לשאלות העותר לגופן – הגיש את העתירה שלפנינו. במסגרתה, מבקש העותר כי נורה לרב הראשי להשיב על שאלותיו ההלכתיות. בעיקרו של דבר, הוא טוען כי בהתאם לסעיף 2(1) לחוק הרבנות הראשית, התש"ם-1980 (להלן: חוק הרבנות הראשית) אחד מתפקידי מועצת הרבנות הראשית לישראל הוא "מתן תשובות וחוות דעת בעניני הלכה לשואלים בעצתה". על כן, הימנעות ממענה לגופן של פניותיו, עומדת בסתירה לסעיף זה ונסמכת על ייעוץ משפטי שאינו ברור. עוד טוען העותר כי עתה, משעה שהושלמו הבחירות לכנסת ה-26, פוחת החשש מפני השפעה פוליטית פסולה, ועל הרב הראשי להשיב לשאלותיו.

4. דין העתירה להידחות על הסף, וזאת אף ללא צורך בתגובה.

5. כאמור לעיל, טענתו המרכזית של העותר היא כי בהתאם להוראות חוק הרבנות הראשית הרב הראשי מחויב לענות לכל שאלה הלכתית המופנית אליו, לרבות כאלה העוסקות באישיים פוליטיים ספציפיים. אין בידינו לקבל טענה זו.

6. סעיף 2(1) לחוק הרבנות הראשית אכן קובע כי אחד מתפקידי מועצת הרבנות הראשית הוא במתן תשובות וחוות דעת על שאלות הלכתיות. ואולם, לא ניתן לקבל את פרשנות העותר לפיה תפקיד זה הוא פתח למתן חוות דעת הלכתיות על ידי הרב הראשי בכל נושא שהוא. כידוע, הרבנות הראשית היא רשות מנהלת הפועלת מכוח חוק וחלים עליה כללי המשפט המנהלי (בג"ץ 2688/19 אנגלברג נ' מועצת הרבנות הראשית לישראל, פסקה 28 (14.7.2025); בג"ץ 7120/07 אסיף ינוב גידולים בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית לישראל, פסקה כ"ה (23.10.2007)).

כחלק מחובתה למלא את תפקידיה, על הרבנות הראשית לבחון פניות בתחום סמכותה שמופנות אליה, ולהשיב לפונה בתוך זמן סביר. יחד עם זאת, אין משמעות הדבר כי היא חייבת לספק לכל פונה את התשובה שביקש – כאשר בהתאם לחובות המוטלות עליה כרשות מנהלית להפעיל את סמכויותיה בשיקול דעת ובמתחם הסבירות, שיקולים שונים עשויים להוביל אותה למסקנה כי אין מקום להשיב לגופה של הפנייה – כפי

שאירע בעניינו של העותר (להרחבה, ראו: יצחק זמיר הסמכות המנהלית כרך ב – ההליך המנהלי 1087-1088 (2011); בג"ץ 3872/93 מיטראל בע"מ נ' ראש הממשלה ושר הדתות, פ"ד מז(5) 485, 496 (1993); בג"ץ 8987/22 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת, פסקה 31 (2.1.2025)).

7. במקרה דנן, לא שוכנענו כי יש מקום להתערבות בהחלטת הרב הראשי שלא לספק את חוות הדעת המבוקשות בשל היותן עוסקות באישיים פוליטיים המעמידים עצמם לבחירת הציבור. עמדה זו עולה בקנה אחד עם העקרונות שבבסיס נהלי הרבנות הראשית עצמה ("ועשית הישר והטוב – דרכי הנהגה והליכות לרבני ישראל" (20.02.2020)); הנחיות הייעוץ המשפטי לממשלה (היועץ המשפטי לממשלה 1.1902 (21.862) "פעילות מפלגתית של עובדי מדינה ועובדי רשויות מקומיות" (10.9.2026)); ופסיקת בית משפט זה ביחס להתנהלות ממלכתית וא-פוליטית של עובדי ציבור (ראו למשל: בג"ץ 5657/09 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, פסקאות 17-18 לפסק דינה של השופטת א' פרוקציה והאסמכתאות המופיעות שם (24.11.2009); בג"ץ 7150/16 המרכז הרפורמי לדת ומדינה התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' שרת המשפטים, פסקאות 44-47 לפסק דינו של השופט א' שטיין (21.9.2020) (להלן: עניין המרכז הרפורמי)). למשל, כך נאמר ביחס לרבני ערים, והדברים יפים בשינויים המחויבים גם לרב הראשי:

> "מחויב רב עיר להימנע מכל פעילות ומעורבות פוליטית אשר נאסרו בחוק הסיוג [...] לצד זאת, מחויב הרב לקיים את הנחיית היועמ"ש אשר אוסרת על משרתי ציבור כמותו להתבטא בפומבי באופן מפלה או גזעני. יודגש, כי אין בהטלת איסורים כאמור על רבני ערים כדי להתערב בשיח ההלכתי שאותו הם מקיימים עם התושבים. לרב עיר אסור גם להציג או להפיץ התבטאויות אשר אסורות לעובד ציבור בשל יכולתן להסב פגיעה לתפקודה או לתדמיתה של מערכת השירות הציבורי בדרגת הסתברות של וודאות קרובה. התבטאויות אלה כוללות [...] אמירות פוליטיות אשר נוקטות עמדה בנושאים מדיניים או חברתיים שיש לגביהם מחלוקת בשיח הציבורי. ודוק: התבטאויות כאלה תהיינה אסורות גם אם הן באות באצטלה של שיח הלכתי-דתי כאשר ברור שתוכנן הפוגעני או המפלה איננו נחוץ, ואינו יכול להועיל, להעברת המסר ההלכתי על ידי הרב" (עניין המרכז הרפורמי, בפסקאות 70-71 לפסק דינו של השופט א' שטיין (21.9.2020) (הדגשה אינה במקור – ר.ר.)).

8. אין בסיום הבחירות לכנסת ה-26 כדי לשנות ממסקנה זו. הגם שניתן לטעון כי ישנה רגישות מיוחדת במענה על שאלות העותר ביחס לגורמים ספציפיים העומדים לבחירת הציבור טרם הבחירות לכנסת, רגישות זו קיימת גם לאחריהן – באשר מדובר בנושאים פוליטיים ופרסונליים במובהק המצויים בלב מחלוקות ציבוריות – ומקובלת עלינו עמדת הרב הראשי לפיה עליו להימנע מהבעת עמדה בנושאים מעין אלו.

9. סוף דבר: העתירה נדחית. לפנים משורת הדין, ואך מכיוון שלא התבקשה תגובה, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, י"ג כסלו תשפ"ז (23 נובמבר 2026).

יעל וילנר שופטת	אלכס שטיין שופט	רות רונן שופטת